

Onderwerp: Herziene begroting 2020 Dienst SoZaWe Noordwest Fryslân

Jaar/nummer: 2020/25

In behandeling bij: Wethouder Hoekstra - Sikkema

Voorstel

Wij stellen u voor kennis te nemen van de concept herziene begroting 2020 Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân (hierna Dienst). Daarnaast stellen wij u voor om een zienswijze in te dienen omdat de aanhoudende en oplopende tekorten op de Wmo en de Jeugdwet ons grote zorgen baart. De navolgende zienswijze wordt voorgesteld:

De raad heeft kennis genomen van de herziene concept begroting 2020 van de Dienst Sozawe Noordwest Fryslân en constateert wederom een sterk stijgende ontwikkeling in de kosten van de WMO en de Jeugdwet. In dat licht verzoekt de raad van de gemeente Terschelling het algemeen bestuur van de Dienst om in 2020 de Dienst in samenwerking met de gemeente Terschelling onderzoek te laten doen, aan de hand van de lokale aantallen en specifieke (zorg)kosten op het gebied van de WMO en de Jeugdwet, en in kaart te brengen waar we lokaal de zorg 'slimmer' kunnen organiseren, zodat de kosten van de WMO en de Jeugdwet wellicht minder sterk oplopen of zelfs kunnen dalen ten opzichte van de bedragen die nu in de herziene begroting 2020 hiervoor zijn opgenomen. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met, en input gevraagd van de huisartsen, gecertificeerde instellingen en andere verwijzers.

Samenvatting

Het Bestuur van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân, hierna de Dienst, heeft de herziene begroting van 2020 aangeboden aan de colleges met het verzoek deze voor te leggen aan de gemeenteraad. De raad heeft tot 1 juni 2020 de tijd om te reageren.

De inhoud van de concept herziene begroting 2020 is tot stand gekomen in overleg met de deelnemende gemeenten. Vanuit de periodieke monitorgesprekken is door medewerkers van De Dienst samen met de gemeenten een eerste inventariserende ronde gemaakt. Dit met als doel per gemeente een gezamenlijk en gedeeld beeld te krijgen van de wensen van de wethouder/bestuurder, beleids- en de financiële afdeling ten aanzien van de uitgangspunten voor de herziene begroting 2020. Vervolgens is een tweede inventariserende ronde gemaakt om, daar waar nodig, verdere aanscherpingen door te voeren. De herziene begroting 2020 is daarmee een optelsom van vier maatwerk-begrotingen. De Gemeenschappelijke Regeling biedt deze ruimte om aan te sluiten op de geuite wensen per gemeente. Ten opzichte van de primitieve begroting is nieuw beleid doorgerekend in de programmasten van 2020. Het algemeen bestuur van de Dienst heeft de herziene begroting 2020 voorlopig vastgesteld in de openbare vergadering van 22 januari.

Deze vaststelling heeft plaatsgevonden in aanwezigheid van de Adviesraad voor het Sociaal Domein en gaf geen aanleiding tot het indienen van een adviesbrief. De Adviesraad heeft mondeling aangegeven dat zij positief is over deze herziene begroting 2020.

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld een zienswijze uit te brengen ten aanzien van de concept herziene begroting 2020 van de Dienst. Aan de ene kant sluit de concept herziene begroting 2020 namelijk goed aan op de verwachte kosten en baten. Financieel zit de begroting dus goed in elkaar. Aan de andere kant betreft het hier een open eind regeling waar we tot nu toe weinig grip hebben op de kosten.

Toelichting

In 2019 zijn een aantal beleidsonderwerpen aan de orde geweest die in 2020 invloed hebben op de begroting en bestedingen. Hoe groot die invloed is, hing af van de besluiten die de stuurgroep POSD en de raden van de Noardwest-gemeenten in 2019 hebben genomen. In de berekening van de primitieve begroting is hier nog geen rekening mee gehouden. In de herziene begroting 2020 is het nieuwe beleid doorgerekend in de programmalasten voor 2020.

Beleidsagenda 2020

In 2020 komen een aantal beleidsonderwerpen aan de orde die invloed zullen hebben op de begroting en bestedingen. Hoe groot die invloed zal zijn hangt af van de besluiten die er genomen gaan worden. De volgende beleidsonderwerpen komen in de besluitvorming in de periode na de herziene begroting 2020 in Noardwest Fryslân aan bod. In het programmaplan (pagina 12-25) in deze herziene begroting worden de belangrijke onderwerpen nader toegelicht.

1. Armoedebeleid

In 2020 worden de beleidsvoorstellen genoemd in de keuzenota (door alle gemeenten vastgesteld) verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Dit kan nog leiden tot een lichte variatie in de geraamde kosten.

2. Huishoudelijke hulp

Onder invloed van gewijzigde wetgeving op het gebied van eigen bijdrage, waardoor de kosten oplopen, wordt onderzocht hoe de huishoudelijke hulp anders en tegen lagere kosten kan worden ingezet. Voor 2020 staat het beleid vast, maar in 2020 start een nieuwe aanbestedingsronde, waarbij duidelijk moet zijn welk beleid er voor 2021 gaat gelden.

3. Inkoop Wmo hulpmiddelen

De inkoop van hulpmiddelen wordt voor 2020 opnieuw aanbesteed. Gezien de huidige 'verouderde' prijzen, is ook een wijziging (verhoging) van de kosten opgetreden. Doel is een hernieuwd contract per 1 mei 2020.

4. Participatiewet

De discussie over visie en uitvoering Participatiewet in de regio Fryslân-West is nog niet afgerond. Dit proces loopt nog ruim door in 2020. De uitkomsten kunnen consequenties hebben voor de begroting van de Dienst, van de gemeenten en van de GR Fryslân West (Empatec / Pastiel).

5. Collectieve ziektekostenverzekering AV Frieso 2020

In november 2019 is hierover een besluit genomen. De financiële consequenties zijn in de herziene begroting 2020 opgenomen.

6. Jeugdwet

De structureel oplopende kosten voor Jeugdhulp leiden tot het verder uitwerken en implementeren van kostenbesparende maatregelen. Het is op dit moment onzeker of dit invloed zal hebben op het (juridische) beleid. Sowieso zullen deze maatregelen effect hebben op de primaire processen en positionering van de Dienst en Gebiedsteams.

Programma (herziene)financiële begroting 2020

De begroting van de Dienst vormt een groot deel van het totale Sociaal Domein. De gemeenten maken zelf echter ook kosten voor het Sociaal Domein. Zo financieren gemeenten onder andere:

- Gebiedsteams (mensen en middelen).
- Veilig Thuis
- Fier Fryslân
- Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang (Centrumregeling)
- Dorpshuizen en verenigingen
- Peuterspeelzalen
- Educatie (b.v. leerlingenvervoer)

Hierin is niets gewijzigd ten opzichte van 2019 of inmiddels verwerkt in de gemeentelijke begroting 2020.

De budgettaire verschillen ten opzichte van de primitieve begroting 2020 van de Dienst zijn op onderdelen als volgt:

<i>Onderdeel</i>	<i>Raming herziene begroting Dienst 2020</i>	<i>Raming primitieve begroting Dienst 2020</i>	<i>Vershil + = voordeel - =nadeel</i>
Programma Werk en Participatie	- € 30.000	- € 33.000	+ € 3.000
Programma Inkomen	- € 294.000	- € 333.000	+ € 39.000
Programma Armoedebestrijding	- € 63.000	- € 79.000	+ € 16.000
Programma WMO	- € 777.000	- € 697.000	- € 80.000
Programma Jeugd	- € 847.000	- € 770.000	- € 77.000
Apparaatslasten (bedrijfsvoering)	- € 456.000	- € 423.000	- € 33.000
<i>Totaal</i>	<i>- € 2.467.000</i>	<i>- € 2.335.000</i>	<i>- € 132.000</i>

Verwerking herziene begroting Dienst in de gemeentelijke begroting

<i>Onderdeel</i>	<i>Raming herziene begroting 2020 - Dienst</i>	<i>Raming begroting 2020 – Gemeente Terschelling</i>	<i>Vershil + = voordeel - =nadeel</i>
Programma Werk en Participatie	- € 30.000	- € 34.000	+ € 4.000
Programma Inkomen	- € 294.000	- € 333.000	+ € 39.000
Programma Armoedebestrijding	- € 63.000	- € 79.000	+ € 16.000
Programma WMO	- € 777.000	- € 698.000	- € 79.000

Programma Jeugd	- € 847.000	- € 770.000	- € 77.000
Apparaatslasten (bedrijfsvoering)	- € 456.000	- € 424.000	- € 32.000
<i>Totaal</i>	<i>- € 2.467.000</i>	<i>- € 2.338.000</i>	<i>- € 129.000</i>

De bovengenoemde wijziging van € 129.000 wordt verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2020.

Juridische gevolgen/fatale termijnen/handhaving

De Dienst is om uitstel gevraagd voor het indienen van een zienswijze. De gemeenteraad heeft tot 1 juni 2020 de tijd om te reageren.

Risico's

Het realiseren van vooruitgang, innovatie en ambitie gaat niet zonder het nemen van risico's. Vaak wordt over risico's gedacht in termen van voorkomen of elimineren. Tot elke prijs ieder risico uitsluiten is echter niet het doel van risicomangement. Evenmin kunnen risico's onvoorwaardelijk worden aanvaard. Binnen het Sociaal Domein geven wij uitvoering aan opneindregelingen. Door de aard van deze regelingen hebben wij gezamenlijk een zorgplicht naar de inwoner, ongeacht of het budget hiervoor toereikend is of niet. En dit brengt financiële risico's met zich mee. Het is vooral van belang dat een gemeente zich bewust is van de financiële risico's die zij loopt. Het periodiek organiseren van aandacht voor en het gesprek over risico's vormt de basis van bewustwording. Door regelmatig het gesprek te voeren - zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau - over (strategische) risico's, ontstaat een gezamenlijk beeld. Niet door te zenden, te vertellen en voor te lichten, maar door te delen, te bespreken en de dialoog aan te gaan.

De voornaamste financiële risico's, met betrekking tot de begroting van de Dienst Noordwest Fryslân, waar gemeenten op dit moment mee kunnen worden geconfronteerd, zijn:

Algemeen

- Voor alle programma's in de begroting geldt dat er sprake is van zogenaamde opneindregelingen. Meer aanvragen dan begroot leidt dan tot overschrijding van de kosten. De kans op financiële afwijkingen is het grootst binnen de programmaonderdelen Inkomen, Wmo en Jeugdwet.
- In verband met de Corona crisis kunnen er mogelijk meerkosten ontstaan op de onderdelen, Inkomen, Wmo en Jeugdwet. Op dit moment is Leeuwarden als centrumgemeente, de Dienst en de gemeente zelf bezig om de financiële gevolgen in beeld te brengen en te monitoren. U wordt hierover apart actief geïnformeerd. De gevolgen hiervan zijn dus niet meegenomen in deze herziene begroting.

Wmo

- AMvB reële prijs Wmo: De AMvB stelt dat voor Wmo-voorzieningen een reëel tarief moet worden gesteld (goede verhouding tussen tarief en kwaliteit). Door deze AMvB hebben wijzigingen in bijvoorbeeld de CAO Verpleeg- & Verzorgingshuizen & Thuiszorg (VVT) mogelijk een rechtstreeks effect op de tarieven Huishoudelijke Hulp en Begeleiding van gemeenten.
- Met ingang van 2020 is het eigen bijdrage-abonnementstarief van € 19,00 per maand definitief van kracht. De eigen bijdragen zijn daardoor niet

langer afhankelijk van de zorgconsumptie. Het abonnementstarief kan, in het algemeen genomen, een aanzuigende werking hebben, zo stelt de VNG.

Jeugd (risico zeer hoog)

Vanaf 1 januari 2018 is in Friesland voor jeugdhulp een nieuwe Inkoopsystematiek en bekostiging van kracht. Er is sprake van resultaatgerichte trajecten en resultaatgerichte financiering. Een methode die, zoals uit de ervaringen van de afgelopen jaren blijkt, financiële issues met zich meebrengt aangaande o.a.:

1. het verkrijgen van grip op de totale kosten
2. de financiële verantwoording door zorgaanbieders

De financiële issues brengen financiële risico's met zich mee. Sociaal Domein Friesland, de Dienst Noardwest Fryslân en de gemeenten hebben een belangrijke gezamenlijke taak om hiervoor de juiste maatregelen te treffen.

Bedrijfsvoering

Per 1 januari 2016 is de Wet Meldplicht Datalekken in werking getreden. De meldplicht houdt in dat organisaties direct een melding moeten doen bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) zodra zij een datalek signaleren. Zowel reputatierisico- als bestuurdersaansprakelijkheid zijn belangrijke, hiermee samenhangende risicofactoren welke van impact kunnen zijn op de organisatie en haar bestuur. Het goed managen van de directe en indirecte gevolgen van een eventuele inbreuk op systemen en data is daarmee heel belangrijk. In dat kader is er binnen De Dienst veel aandacht voor dit onderwerp en is er een speciale functionaris aangesteld die hierop toezicht houdt.

Per 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk om toezicht te houden op de dienstverlening Wmo, met name op het gebied van calamiteiten. Het goed organiseren hiervan is voor veel gemeenten een aandachtspunt. Binnen de Dienst, die de toezichthoudende taken van de gemeenten voor de regio Noardwest Fryslân uitvoert, wordt voor 2019 een verdere professionaliseringsslag ingezet.

De werkzaamheden binnen het Sociaal Domein zijn er op gericht om adequate zorg/voorzieningen te bieden aan de inwoners. Daarbij kunnen dingen misgaan, met mogelijke reputatieschade tot gevolg. Door het goed organiseren van het risicobeheer en het verder verbeteren hiervan zet de Dienst vol in op het enerzijds goed bedienen van cliënten en anderzijds het voeren van een passend risicomanagement. Daarbij rekening houdend met de actuele maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot bijvoorbeeld privacy, toenemende transparantie door het gebruik van social media etc. en de mogelijke gevolgen daarvan.

Communicatie/interactiviteit

Na de behandeling door uw raad wordt de Dienst over de uitkomst geïnformeerd.

Advies van de raadscommissie

Ter inzage liggende stukken

1. Brief colleges B&W – concept herziene begroting 2020 Dienst SoZaWe NW Fryslân
2. Concept herziene begroting 2020 Dienst SoZaWe Noardwest Fryslân
3. Bijlage document concept begroting na wijziging 2020 Dienst SoZaWe NW Fryslân
4. Eerste (primitieve) begroting 2020 Dienst SoZaWe NW Fryslân

Datum behandeling in B&W + ondertekening

Terschelling, 4 mei 2020

H.M. de Jong,
secretaris/directeur

J.H.M. Hermans-Vloedbeld,
burgemeester